

**KAHORTAGA
GUDNIINKA**

Dhalinta caafimaadkooda iyo
xanaaneentoda

**WAALIDKAYGA WAXAY
YIRAAHDEEN 'MAYA'**

Worbixintaan waxaa loogu talagalay waalidka ka yimid Wadamada Gudniinka gabdhaha la ga yaqaano.

Warbixintaan waxay ku saabsantahay gudniinka gabdhaha

Da'yarta caafimaadkooda iyo xanaaneentoda, iyo dhaqtarka skoolada, waxay u firsadaan.

Caafimaadka iyo nabadgelyada caruurta jirta 0-19 sano ee Nederland. Wuxaan u firsanaa.

Koritaanka ilmahiina waana talaalnaa. Wuxaan kawada hadalnaa xitaa ilmaha sida ay skoolka, iyo.

Guriga ku yihiin, iyo sida uu ilmaha u barbaaro. Wuxaan kala oo aan ka hadalnaa gudniinka gabdhaha.

Maxaayeelay gudniinka gabdhaha wuxuu u yahay qatar caafimaadka, halkaan ayaan kaga hadlaynaa arintaas.

Caddeynta kasoo horjeedidda Gudniinka Gabdhaha

Waalidka qaarkiis marabaan in ay gabdhahooda gudaan , laakiin familigooda ayaa raba. Marka waalidkaasna way ku adak tahay in ay familigooda yiraahdaan 'maya'. Si loo caawijo waalidkaas , dowladu waxay samaysay warqad cadayn ah. Taasoo ah Caddeynta kazoo horjeedidda Gudniinka Gabdhaha. Wuxaan kuyaal in Gabdhaha Gudniinkoodu wax yeelo u geesto caafimaadka. Wuxaa kaloo ku yaalo in Nederland mamnuuc oo ka yahay oo waalidiintana dhibaato uga imaanayso, hadii gabadhooda ay gudaan. Marka taasu waa cadayn la tusi karo familiiga.

Caddayntaas ka soo horjeedista Gudniinka Gabdhaha waxaa lagu turjumay 7 luqadood. Nederland, Engels, Frans, Arabisch, Somalisch, Amhaarsen en Tigrinya. Wuxaad ku helaysaa lacag la'aan, wuxaadna ka helikartaa hayadda qaabilsan dhalinta caafimaadkooda iyo xanaaneentoda.(Consultatiebureau of GGD).

Xageed ka heli kartaa hadii aad u baahatid dad aad kala hadasho

Hadii aad rabtid in aad dad kala hadashid gudniinka gabdhaha, waxaad la xiriiri kartaa:

- Hay ada qaabilsan dhalaanka iyo dhalinyarada caafimaadkooda iyo xanaaneentoda. (Consultatiebureau ama GGD)
- FSAN, oo aad helikarto Talaadada, Arbacada, iyo Khamiista, saacadaha aad helikartana waa 11:00 ilaa 16:00saac, Telfoonkana waa 020-4861628 ama e-mail: info@tegenvrouwenbesnijdenis.nl
- Warbixin iyo talona wuxaad kaloo kaheli kartaa Pharos. Wuxaan la wici karaa Talaado, iyo Khamiis saacadaha la heli karo waa 10:00 ilaa 14:00saac telefoonka laga helikaro waa 030-2349800 e-meil xitaa waad u dirikartaa: focalpointmeisjesbesnijdenis@pharos.nl
- Dadka dhexdhexaadiyayaasha oo loo yaqaan (sleutelpersoon) wuxaad kala xiriiri kartaa FSAN (dalada eey hoos tagaan ururada somalida ee Nederland).

Xageed ka heli kartaa warbixin?

Cinwaanka hoos ku qoran wuxaad ka heli kartaa warbixin:

www.tegenvrouwenbesnijdenis.nl
www.meisjesbesnijdenis.nl (halkaas wuxaad kaloo ka heli kartaa Fatwa (Culumada wuxa ay ka qabto) oo luqado kala duwan.)

Nederland

Nederland waa ka mamnuuc nuuc kasta oo gudniinka gabdhaha. Wäxaana lagu xukumayaa xarig gaaraya ilaa iyo 12sano ama lacag ganaax oo gaari karta ilaa iyo €76.000. Waxaa dhici karta in xarig ka badan taas la siiyo waalida iyaga gacantooda ku guda ama amarka bixiyo oo lagu guday gabadhooda. Hadii waalidku gabadhooda wadan kale ku soo gudaan, xitaa Nederlaan waa lagu xukumidoonaa.

Sharcigaan wuxuu qabanayaa qofkasta oo wadankan Nederland degan, xitaa dadka aan sharciga degenaanka aan lahayn. Dadka gabadhooda guda oo aan welii qaadan dhalashada Nederland waxaa laga yaabaa in aan loo ogolaan in ay sii degenaadaan wadanka Nederland.

Dumarka ilaa iyo 38sano ay ka gaaraan ayay dacwayn karaan wixii guday.

Afrika

Qaydhuunka la yiraahdo Maputo=protocol oo bilawday 2005 wuxuu qurayaa xaqquqda dumarka Afrika. Waxaa qoray Afrikada Midowday waxay cadeeyeen in Raga iyo Dumarka isku mid yihiin. Waxayna mammuuceen in lagu sameeyo dumarka wax walba oo dhibaatooyin u keenayo qaasatan caafimaadkooda, gaar ahaan Gudniinka gabdhaha. Wadama badan way qaateen, laakiin kuwa badan weli maqaadan xeerkaas.

Qaynuunka Afrikanka. Ku dhaqanka xaqquqda bina aadanka iyo xaqquqda dumarka Afrika.

Keerka 5b Joojinta dhaqanka dhibaatada leh

Wadamadaas waa in ay mamnuucaan wax walba oo ku dhaqankooda dhibaatooyin keenaaya

Kuwaas oo xaqquqda bina aadan nimo iyo xaqquqda dumarka u xun.

b) sida sharci mammuucayaan wax walba oo xubinta taranka dumarka dhibaatooyin u gaysanaya.

Waa maxay gudniinka gabdhaha?

Gudniinka gabdhaha waa qaliin lagu samaynayo xubinta taranka ee gabdhaha iyadoo caafimaad ahaan qasab ku ahayn. Hay ada caafimaadka ee caalamka (WHO) waxay u kala saartay noocyoo kala duwan.

Nooca 1 Qaybta kore ee kintirka ama kintirka oo dhan oo la jaro. Wäxaana la yiraahdaa. (clitoridectomy.)

Nooca 2 Kintirka iyo faruuryaha yar- yar oo kuligood la jaro ama qayb ka mid ah. Mar marka qaarkoodna faruuryahay waawayn xitaa waa la jaraa waxaana la yiraahdaa (excisie).

Nooca 3 Furuuryahay yar-yar ama iyo kuwa waawayn oo la jaro. Marar badan xitaa kintirka. Waa la jaraa. Markaasna waa la isku tolaa. Wäxaana la reebaa duleelyar. Wäxaana la yiraahdaa Faracooni ama (infibulatio).

Noocana waa inta kale oo lagu sameeyo xubinta taranka ee dumarka, iyada oo aan. Xaalad caafimaad qasbin. Tusaale hadii aan u ka soo qaadano waxaa ka mid ah: Duris, wax sharaxaad la geliyo, ama wax lagu jaro ama la gubo.

Waxay ku xiran tahay dhaqanka dadkaas nooca gudniinka. Xitaa da'da lagu gudo gabdhaha Wadamadu way kala duwan yihiin laakiin inta badan caadada u horayso inta ay ku dhicin ayaa la gudaa.

Tirakoopka iyo Diimaha

Xagee ka yimid gudniinka?

100 ilaa 140 malyan gabdho iyo dumar oo aduunka ku nool way gudan yihii. Taas waa 3,5% dumarka aduunka oo dhan. Inta ugu badan dumarka aduunka oo dhan ma gudna (96,5). Gudniinka gabdhaha waxaa laga helaa 28 wadan oo Afrika ah iyo Jemen iyo Koerdisch, Irak. Xitaa waxaa laga helaa wadama kale tusaale hadii aan u soo qaadano, Europa, Amerika iyo Australie. Inta badan waxaa keenay dadk qaxootiga oo dhaqankoodii la yimid.

Gudiinka gabdhaha iyo Diimaha

gudniinka gabdhaha waxaa ku dhaqmo Muslim, Kiristiyan, iyo Qabiilo diimo kala duwan aaminsan. Laakiin waxaa kaloo jira wadamo kale oo badan oo Kiristiyan, iyo Muslim ah oo laga aqoonin gudniinka gabdhaha, sida Marooke iyo Iran (Muslim) iyo Namibiya iyo Angola (Kiristiyan). Gudniinka gabdhaha laguma sheegin Quraanka iyo Baybalka. 2006 culumo diinta ku xeeldheer waxay ku dhawaaqeen (fatwa) oo ay ku mammuuceen gudniinka gabdhaha. Waxayna u cuskadeen in qof muslim ah uusan wax yeeleen karin jirka bina aadanka.

Waxaa la yiraahdaa ...

... Gudniinku wuxuu keenaa in gabadhu dhalmo badiso.

... Dumarku markay dhalayaan hadii ilmaha madaxooda kintirka taabto way dhimanayaan.

... Dadku waa in ay dhaqanka iyo caadadooda ayna ka tagin oo xushmeeyaan.

Xaqiiqada ...

... Gudniinka gabdhaha ma kor dhiyo taranka, Gudniinku wuxuu keeni karaa infekshin, kaasoo gabadha ka dhigi karo wax madhasho. Fooshana iyo dhalitaankana wuu ka dhib badan yahay, taasoo keeni karta dhimasho ilmihi am hooyada oo la yiraahdo (Umul raac).

... Waxaa jira milyanyaal dumar aan gudneen oo fooshooda iyo ilmaha ay dhalaan caafimaadkoodu wanaagsanyahay.

... Waxaa jira dhaqan caafimaadka u wanaagsan, iyo mid aan u wanaagsanayn, kan wanaagsan waa ilmaha oo naaska hooyada nuuga ama ilamaha oo dhabarka lagu xambaaro. Gabdhaha oo la gudo waa dhaqan caafimaadka aan u wanaagsanayn. Marka dadka ayaga ayaa dooran karaan in ay wataan dhaqanka caafimaadka u wanaagsan, kana tegi kara midka aan caafimaadka u wanaagsanayn.

Xaqiiqada iyo sheekooinka aan xaqiiqada aheen oo ku saabsan gudniinka gabdhaha

Gudniinka gabdhaha waxaa laga sheegaa sheekoojin badan oo aan run ahayn. Halkaan hoos waxaad ka heli kartaa qaar ka mid ah. Waxaan kaloo ku darnay kuwa Xaqiiqada ah.

Waxaa la yiraahdaa ...

... gudniinka gabdhaha waa qasab waa diinteena.

... gudniinka gabdhaha waa sida wiilasha oo kale.

... gudniinka gabdhaha waa xalaaleeyaa, waxuu dhowra gabadha bikradeeda, gabadhana markay guursato gogol dhaaf ka ma samaynayo ninkeeda.

... kintirkana wuu waynaanaya hadii aan la gudin gabadha.

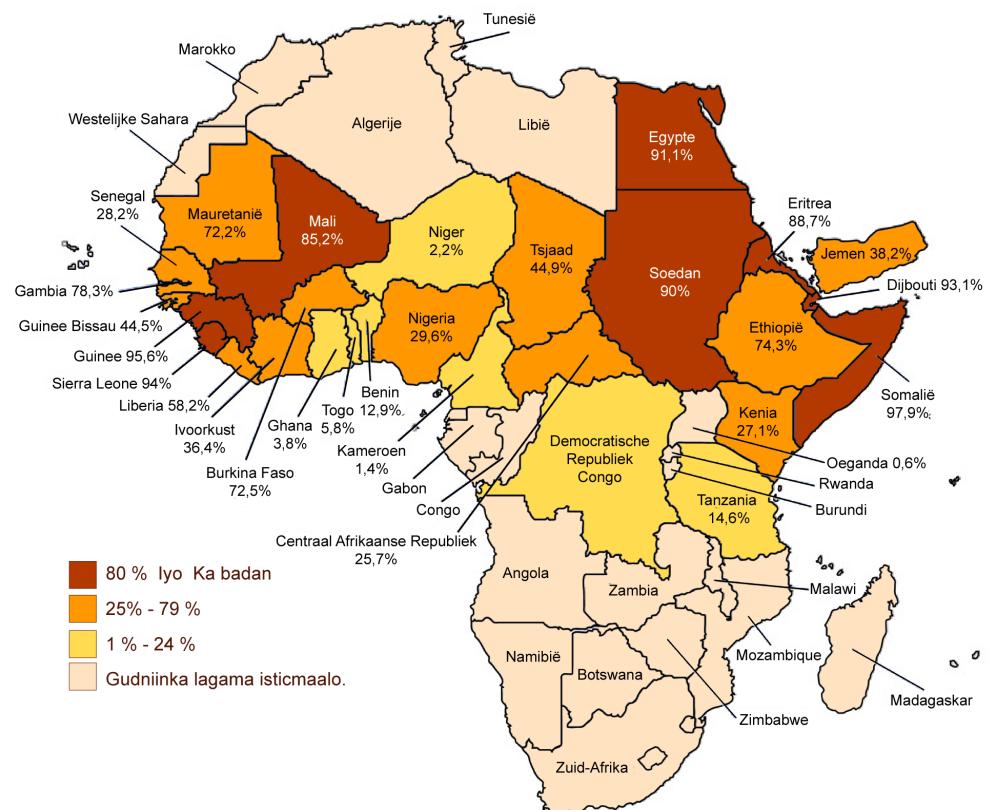
Xaqiiqada ...

... Majirto Diin qasbaysa in gabdhaha la gudo. Gudniinka gabdhaha wuxuu jiri jiray diimaha hortood. Quraanka iyo Baybalka midna laguma sheegin gudniinka gabdhaha. Waa wax qarniyo badan soo socday oo dhaqan iyo caado noqday.

... Gudniinka gabdhaha lama mid aha midka wiilasha.
... Gabdhaha gudniinkooda sababkale ayey leedahay. Gabadha waxaa loo gudaya in dareenkeeda dumarnimo la yareeyo. Wiilashana waxaa loo gudaayaa nadaafad awgeed.

... Gabadhaha dhaqankeeda waxaa xukuma sidii lookoriyo iyo shaqsiyadeeda iyo dadnimadeeda
Ee ma ahan gudniinka ama jirkeeda oo la naafeeyo.

... mana aha kintirku xubin xad dhaaf u koraysa.

Laga helaa: Pharos, www.meisjesbesnijdenis.nl

Sabab?

Waalidku waxay u gudayaan gabdhahooda maxaa yeelay waa dhaqankooda. Maxaa yeelay qofkasta ayaa ku dhaqma, marka hadii gabar aan la gudin waxay la tahay wax ceeb ah. Waalidkana waxay ka baqayaan in gabadhooda wax guursado ay wayso iyo in mushtamacaas gabadhaas aqbalin. Dadka qaarkood waxay moodaan in gudniinka gabdhaha diintooda qabto. Taasna waxay keentaa in aan la badali karin dhaqankaas.

Qatarta Caafimaadeed

Waxaa jira sababo muhiim ah oo ay u ficantahay in aan gabdhaha la gudin. Hayada caafimaadka ee caalanka (WHO) way ka soo horjeeda noockasta oo gudniinka gabdhaha ah, maadaama uu dhibaato u gaysanayo gabdhaha.

Dhibaatooyinka jireed oo uu keeni karo:

- Xanuun aad iyo aad u badan
- Dhiig bax badan
- Infactie in uu ku dhicikaro
- Iyo gabadha oo dhiman karto.

Dhibaatooyin oo u geesto dareenka:

- Dareenka oo dhamaado ama yaraado
- Xanuun marka la isku tagaayo
- Halkaas oo dumarku dhibaato kaga timaado xiriirka ninkeeda.

Dhibaatooyinka maskixiyeed:

- Xasuus xun oo gudniinkii ku saabsan, marmarna, qalbi fug ku reebta
- Isku buuqdo.

Dhibaatooyinka jireed oo uu ku reeban doono:

- Dhibaataada caadada oo keento in caadado sidii loogu talagalay u soo bixin
- Kaadida oo dhibaato keenta
- Waxaa suurta gal ah in infekshin kaadida kaga dhaco iyo xubinta taranka
- Xanuun caloosha hoose ama (mindhicirada)
- Dhalis la'aan iyo kaadida oo la ceshen karin taaso ay keento infekshin;
- Meeshii latolay oo calaamad dhoqoto
- Dhiig bax badan marka dumarku ay dhalayaan
- Foosha dumarka gudan way ka dheer tahay kuwa aan gudneen.